

Ďalší pokus opozície o odvolanie ministra zdravotníctva

O príčinách a reálnosti tohto kroku polemizovali podpredseda iniciujúcej strany Smer-SD Pavol Paška a minister Rudolf Zajac

Moderátor Daniel Krajcer (diskusná relácia Sito, TV Markíza 15. december 2005): **Smer sa opäť pokúša o odvolanie ministra Zajaca. Budú sa v zdravotníctve zvyšovať poplatky? Aj tieto otázky a témy budú súčasťou relácie, do ktorej pozvanie prijali minister zdravotníctva SR Rudolf Zajac a podpredseda strany Smer – Sociálna demokracia a jej tieňový minister zdravotníctva Pavol Paška, poslanec Národnej rady SR.**

Smer podáva ďalší návrh na odvolanie ministra zdravotníctva Zajaca. Ako dôvod uvádza správanie Rudolfa Zajaca pri predkladaní novely zákona o zdravotnom poistení. Minister čelí aj kritike, že sa opäť zvyšujú poplatky za zdravotnú starostlivosť. Aj podľa vyjadrení vašich kolegov, pán Paška, to vyzerať tak, že sa opäť začína poľovačka na Zajaca.

Poslanec P. Paška: Pre Smer-SD je návrh na zvyšovanie poplatkov občanov za zdravotnú starostlivosť veľmi vážny. Sme presvedčení, že pohár trepezlivosti pretiekol, a preto sme prišli s návrhom na jeho odvolanie.

Moderátor: **Čiže téma Zajac je pre Smer vážna téma. Vás, pán minister, takéto žartovanie neuráža?**

Minister R. Zajac: Ako hovoril pán minister Palko, to sú také taľafatky. Takže sa nad tým nevzrušujem...

Moderátor: **Uhm, mieru vášho vzrušenia posúdime počas relácie...**

Minister R. Zajac: Miera môjho vzrušenia je, samozrejme, posúdiateľná v takejto tolk šou. Už vážne by som však chcel povedať, že opozičná strana robí svoju opozičnú politiku: chce odvolať ministra vlády SR, čo je jej výsostné právo a to ani ja, ani nikto iný nemôže spochybniť. Má na to, myslím, 34 podpisov, čo je dostatočný dôvod na to, aby návrh predložila, a aby parlament rozhodol, ako to vlastne vyzerať s tým Rudolfom Zajacom.

Moderátor: **Aké sú reálne šance tohto návrhu?**

Poslanec P. Paška: Demokracia nie je o tom, aké sú šance, demokracia je o tom, aby sme my, ktorí nesieme zodpovednosť, reprezentovali názory tých, ktorí nám túto dôveru dali. Ako som už povedal, pohár trepezlivosti pretiekol. Možno to bolo veľmi náhle, ale to, akým spôsobom pán minister Zajac realizuje reformu zdravotníctva a spôsoby, ktoré začína používať najmä po tom, ako stratil svoju politickú legitimitu... Treba povedať, že pán minister Zajac dnes nereprezentuje vo vláde SR nikoho, pretože stratil aj svoje politické krytie; napriek tomu, že reprezentoval vo vláde ako nečlen ANO túto stranu, sme presvedčení, že nemá žiadny mandát na to, aby pokračoval v tomto experimente.

Moderátor: **A čo šance? Aby to nebolo fiasko...**

Poslanec P. Paška: HZDS sa vyjadrilo, že nepripojí svoje podpisy, nakoniec to ani nebolo potrebné, mali sme ich dostatok, ale zároveň návrhu vyjadrilo podporu; vyplýva to aj z toho, v akom stave sa táto strana nachádza a čo vlastne chce voličom ponúkať. Smer-SD nerobí nič iné, len to, čo sme svojim voličom sľúbili. Navyše sme jediná strana, ktorá je už štvrtý rok dôsledne v opozícii voči pánu ministrovi Zajacovi...

Moderátor: **Pán minister, už sa ste vyjadrili, že strach nemáte. Je to tým, že opozícia je roztrieštená, alebo tým, ako ste už svojho času spomenuli, že nie ste zrastený s bavorákom...**

Minister R. Zajac: To bola predvolebná rétorika, s čím som a nie som zrastený. Hoci je vláda už vyše dva roky menšinová, zákony prechádzajú celkom slušnou väčšinou. Prešiel aj štátny rozpočet na rok 2006, čo je vždy istá legitimizácia vlády. Takže to skôr beriem ako opozičné rituálne tance...

Moderátor: **Nepocit'ujete to tak, že ste urobili niečo neobvyklé, zvláštne...**

Minister R. Zajac: Samozrejme, že nie, ani sa nič neobvyklé nestalo: občania nebudú na poplatkoch platiť viac. Pýtate sa ma, či sa bojím. A čoho sa už mám báť? Všetci sa ma bojať, aj keď ma náhodou parlament odvolá! No tak budem odvolaný; buď budem poslancom, mám aj taký mandát, alebo pôjdem rovno do penzie. Takže táto téma ma nevzrušuje.

Moderátor: ***Prečo chcete odvolať pána Zajaca? Uved'te dôvody!***

Poslanec P. Paška: Pán minister nastupoval v roku 2002 za situácie, keď všetci na Slovensku, vrátane mňa a strany Smer, očakávali, že so zdravotníctvom treba niečo urobiť. No on naozaj niečo iné hovoril a niečo iné konal! A dnes sme v situácii, keď sa vlastne nič nezmenilo.

Systém sa ďalej zadlžuje, ľudia platia čoraz viac, a možno ten najväčší a najpodstatnejší rozdiel je v tom, že zdravotnícki pracovníci zarábajú čoraz menej. A tendencia systému, ako ho vo svojom experimente pán Zajac nastavil, ukazuje, že ak sa s nim nič neurobí - a Smer-SD je na zmenu po voľbách pripravený - tak speje do záhuby. Dôvody na odvolanie ministra Zajaca sú akútne: deformovanie legislatívneho procesu, problémy s pridelovaním licencií na rýchlu záchrannú službu a pán minister podľa nás zavádzal občanov a svojich koalíčných partnerov aj tým, že avizuje privatizáciu štátnych zdravotných poisťovní a veľkých nemocníc.

Moderátor: ***... privatizáciu v prospech finančných skupín.***

Poslanec P. Paška: Áno, som o tom hlboko presvedčený. To bol jediný cieľ a dôkazov je veľmi veľa.

Moderátor: ***Privatizáciu teraz nechajme, venujme sa problematike zvyšovania poplatkov. Chcem pripomenúť, že 16. septembra 2004 sa vás, pán minister, pán Paška opýtal, ale nebudem to hovoriť za vás, pozrime si to sami.***

Poslanec P. Paška: Pán minister, ak váš zákon prejde a ak táto reforma začne fungovať, ak sa ukáže, že ľudia zaplatia čo i len o korunu viac, budete schopný prijať aj politické rozhodnutie?

Minister R. Zajac: Zodpovedne vám môžem povedať, že áno, ak sa ukáže vierohodným spôsobom, že ľudia majú platiť viac, ako platili doteraz. Bezpochyby to spravím, že by som narušil vlastné presvedčenie, že ľudia, ak majú platiť, tak majú platiť legálne a za niečo, a nie ilegálne a za nič.

Moderátor: ***To ste vtedy povedali vy dvaja a dôležité je najmä to, čo ste povedali vy, pán minister. Takže teraz otázka po vyše roku:***

Platia ľudia viac alebo nie?

Minister R. Zajac: Samozrejme, neplatia. Keď sme prišli do vlády, systém tvoril dlh 9,5 miliardy. Dlhy 22 alebo 23 miliárd, ktoré sme teraz splácali, nešli na rozvoj, na lepšie zdravie; splácali sme resty mnohých predchádzajúcich vlád, ktoré vznikali legitímne, pretože tak bol systém nastavený. Takže, samozrejme, ľudia neplatia viac. Poplatky sa určujú v nariadení vlády a nikto žiadne nové nechystá.

Moderátor: ***Ani za lieky neplatia viac?***

Minister R. Zajac: Nie, nie.

Poslanec P. Paška: Pán minister, narábate so slovom, ako vám vyhovuje. Spýtajte sa napríklad riaditeľov poisťovní, o koľko stúpili napríklad náklady na lieky. Medziročne o 15 %.

Minister R. Zajac: Zdravotným poisťovniam stúpajú náklady z verejného zdravotného poistenia, nie...

Poslanec P. Paška: Zoberme pomer spoluúčasti pacientov. Pán minister, v roku 2002, keď ste preberali rezort, bola spoluúčasť pacientov 7 miliárd korún. Pozrite sa do rozpočtu na rok 2006, ktorý ste navrhli a ktorý ste si nechali kúpenými poslancami schváliť: 19,9 miliardy! A v roku 2008, ak niekto nezastaví toto besnenie, budú platiť ľudia na Slovensku 26,6 miliardy...

Moderátor: ***Chcete povedať, že pán minister nedodržel verejný prísľub, ktorý tu dal pred vyše rokom?***

Poslanec P. Paška: Rád mu umožním, aby zajtra ráno odstúpil... Pán minister, vy, ktorý ste urobili zo zdravia tovar, ktorý ste nasmerovali celý systém do podoby, keď ľuďom a hlavne dôchodcom ťaháte peniaze z vreciek, chcete tvrdiť, že neplatia viac? Ved' chodte medzi nich a spýtajte sa, či platia alebo neplatia viac.

Minister R. Zajac: Citát, ktorý sme všetci počuli, sa týkal toho, či po tejto reforme budú občania viac platiť. Ďalej chcem len povedať, že nech sa páči, nech strašia občanov, nech hrozia spálenou zemou, nech hovoria o besnení, vykrvácaní, nech hovoria, že pôjdu tejto vláde po krku. Chvalabohu, že to nemôžu robiť dlhšie, ako do volieb a tam sa ukáže výsledok. Mohol by som hovoriť o manipulovaní s číslami, ktoré ste často povytŕhali, dokonca ani nie v logickom slede. Mýlite sa, pán poslanec, alebo, ako hovorí pán poslanec Mikloško, je to ekonomická tupina. Ja to neviem inak okomentovať.

Moderátor: **Číže, môžeme to chápať tak, že si stojíte za tým, čo ste povedali pred vyše rokom?**

Minister R. Zajac: Samozrejme. Povedal som, že po nábehu reformy občania už nebudú viac platiť.

Poslanec P. Paška: Šestnásť miliárd je rozpočtovaná spoluúčasť! Ved' sa pozrite do čísel, ktoré dávate do vlády! Už som si zvykol na to, že keď strácate argumenty, tak idete do rôznych interpretácií a napádate oponenta. Máte dnes odvahu povedať tu, v priamom prenose, ľuďom, najmä dôchodcom, že ich spoluúčasť nestúpila? Ved' by som sa na vašom mieste hanbil prísť niekde medzi starých ľudí, ktorí sú najviac zaťaženi. To sú chronici, to je milión dôchodcov, ktorí musia platiť za lieky a ešte ste prišli s nezmyselným návrhom, ktorý ste si teraz nechali v parlamente takzvanými nezávislými poslancami schváliť...

Minister R. Zajac: Reálny nárast do zdravotníctva bude asi o 4,5 %, nominálny asi 8 %...

Moderátor: **...nezaplatia to teda ľudia, ale bude to z verejných zdrojov?**

Minister R. Zajac: ... ekonomicky aktívni vyššími odvodmi z vyšších miezd. Tam je významný nárast, ale verejných zdrojov!

Poslanec P. Paška: Vráťme sa k podstatnej veci, pán minister. V septembri minulého roku ste povedali, že reformou už občan nezaplatí ani o korunu viac. Reforma sa neskončila, pretože sme svedkami už piatej vlny novelizácie zákonov a sme svedkami neustáleho rastu nákladov pacientov.

Moderátor: **No, v takom prípade má pán minister pravdu v tom, že povedal, že od skončenia reformy; ale keďže sa neskončila.. No moja úloha tu nie špekulovať...**

Minister R. Zajac: Mám to opakovať? Jednoducho ľudia neplatia od roku 2004 viac a čísla, ktoré používa pán poslanec, sú povytŕhané čísla, raz z verejných financií, raz z doplatkov, raz na lieky... Takže doplatky od občanov sa nezvyšujú a ani sa zvyšovať nebudú. Preto, ak sa len o korunu zvýšia tie 20- a 50-korunové poplatky, podám tú demisiu. Ani doplatky na lieky sa nezvyšujú. To znamená, že všetko ostáva už tretí rok bez zmeny.

Moderátor: **Obviňovali vás však, že touto novelou zákona otvárate priestor na zvýšenie poplatkov za recepty, za návštevu lekára, za pobyt v nemocnici a v kúpeľoch. Vy tvrdíte, že poplatky sa zvyšovať nebudú. Prečo je potom v zákone stanovený vyšší limit?**

Minister R. Zajac: Doteraz to bolo tak, že zhruba dve tretiny chorôb, tie ťažké a drahé, nikdy nemôžu byť spoplatnené. A jedna tretina chorôb by mohla byť spoplatnená len na základe nariadenia vlády – bez toho, aby sa určila hranica. A my sme povedali, aj vzhľadom na to, že je tu priestor vytvoriť určité právne prostredie, ale aj vzhľadom na isté nebezpečenstvo, ktoré hrozí, že aj z tej jednej tretiny je ešte jedna tretina, ktorá vždy musí byť plne hrazené verejným zdravotným poistením.

Moderátor: **Číže, zvýšili ste...**

Minister R. Zajac: Áno, zvýšili sme počet. Ďalej sme povedali, že v ďalšej časti toho balíku najviac jedna šestina by mohla byť spoplatnená. To sú väčšinou plastické operácie, stomatologické výkony, protetické a tak ďalej a celý zvyšok nesmie mať menší doplatok ako do 20 % z ceny; doteraz mohol byť aj vo výške celej ceny.

Moderátor: **Prečo ste však posunuli limit vyššie, keď hovoríte, že nechcete zvyšovať?**

Minister R. Zajac: Odpoveď je veľmi logická. Dnes môžu lekári teoreticky dostať za bod až 90 halierov, čo je maximálna cena, keďže EÚ má len maximálne hranice; reálne však dostávajú 42 halierov. Na 90 halierov zatiaľ nemáme finančné prostriedky. Preto sme teda určili maximálnu hranicu. Chceli sme to nadviazať na životné minimum, aby to bolo merateľné.

Moderátor: ***Nebola to chyba? Lebo naozaj ste v posledných dňoch čelili kritike, že chcete zvyšovať poplatky...***

Minister R. Zajac: Prečo sme to urobili? Preto, lebo tu máme politickú stranu, ktorá hovorí, že bude znárodňovať banky, nenápadne naznačuje, že možno zmení daňový systém. A v rámci zmeny zdravotníckej reformy ste schopní povedať, že bohatí budú solidárne platiť 300 korún a chudobní desať. Na chytenie voličov to vyzerá pekne, ale je to obrovský ekonomický aj solidárny nezmysel.

Moderátor: ***A prečo ste nepripustili štandardné pripomienkové konanie? Prečo ste potom úplne zbytočne museli čeliť kritike, že ste to predložili do parlamentného výboru potajomky, na poslednú chvíľu...***

Minister R. Zajac: To nebolo na poslednú chvíľu. Išlo to do parlamentného výboru ako klasický poslanecký návrh...

Moderátor: ***Na záver len veľmi krátko. Opäť prichádzate s ambíciou znížiť podiel štátu v nemocniciach, dokonca aj v zdravotných poisťovniach, z 51 na 34 percent. Znovu ste obviňovaný z toho, že chcete vytvoriť priestor na...***

Minister R. Zajac: Toto je zásadná vec, ktorá musí ísť cez vládu, to sa naozaj nedá robiť v parlamente. Všeobecná aj Spoločná zdravotná poisťovňa sú v stopercentnom vlastníctve štátu...

Moderátor: ***Dobre, prečo...***

Minister R. Zajac: Pretože do systému prídu zdroje, aby občania už nemuseli toľko doplácať, lebo to nie je privatizácia, to je zvyšovanie základného imania. Čo také strašné sa stane? V nemocniciach, pokiaľ bude mať štát 34 percent akcií, vidím v tom relatívne dostatočnú záruku. No, ak to nebude, ja to prežijem, toto nie je môj problém.

Moderátor: ***Ešte otázka diváka.***

Divák: ***Mne sa zdá, že vláda si myslí, že vymyslela niečo najbohowskejšie, najlepšie, super. Dokázali by ste sa ako minister niekedy spochybníť?***

Minister R. Zajac: Ale, samozrejme! Urobil som aj veľa chýb, to ani nepopieram, ani som sa nikdy netváril, že sa to nedá. Skúste však obrátiť šesť zákonov takým smerom... Navyše viem, že by v nich bolo treba urobiť aj menšie, aj väčšie novely. Napríklad prístup do dokumentácie nemáme dobre urobený - život ukázal, že problém je trochu väčší. A miliarda iných vecí. No systémovo by som na reforme, na pravidlách hry nemenil ani slovo: vymožitelnosť práva, jasné ekonomické pravidlá, vyrovnané hospodárenie, alebo ak chcete, obyčajne ľudsky povedané, prikrývajú sa len takou veľkou perinou, na akú táto spoločnosť má. Som zástanca filozofie, že lepší vrabec v hrsti ako holub na streche.

(udo)

(Beseda je redakčne spracovaná.)